

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

Na temelju članka 28. Zakona o energiji («Narodne novine», br. 68/01), Vlada Republike Hrvatske na sjednici održanoj _____ godine, donijela je

Tarifni sustav za transport plina za dobavljače plina i povlaštene kupce plina

I OPĆE ODREDBE

Članak 1.

- (1) Primjenom ovog tarifnog sustava određuju se osnovni obračunski elementi za izračun cijene za transport plina kojeg obavlja transporter.
- (2) Cijene (tarife) za transport plina utvrđuju se polazeći od načela da svaki korisnik ovisno o načinu zahtjevanog transportiranja plina transportnim sustavom plinovoda snosi troškove koje na njemu izaziva.

Članak 2.

- (1) Izrazi koji se koriste u ovom Tarifnom sustavu imaju značenja utvrđena Zakonom o energiji («Narodne novine», br. 68/01) i Zakonom o tržištu plina («Narodne novine», br. 68/01).

Članak 3.

Korisnici transporta

Korisnici transporta plina na temelju Zakona o tržištu plina (NN 68/01) su:

- a) Dobavljač plina,
- b) Povlašteni kupac plina.

Članak 4.

Ugovaratelj transporta plina

- (1) Transport plina s transporterom za distributera plina i izravnog kupca plina ugovara dobavljač plina.
- (2) Povlašteni kupac plina može ovlastiti svog dobavljača plina da u njegovo ime i za njegov račun ugovori transport plina.

Članak 5.

Fiksni i varijabilni troškovi na transportnom sustavu plinovoda

Ukupnim troškovima na transportnom sustavu plinovoda smatraju se:

- a) Fiksni troškovi – ovisno o zahtjevanom kapacitetu,
- b) Varijabilni troškovi (pogonski troškovi transporta plina) - ovisno o transportiranoj količini.

II. OBRAČUN TRANSPORTA PLINA

Članak 6.

Obračunski element na temelju kojih se korisnicima izračunava cijena transporta plina je fiksni element cijene (tarife) za podmirivanje fiksnih troškova na transportnom sustavu plinovoda za maksimalno zahtijevani kapacitet unutar pojedinog razdoblja transportiranja izražen u kn po m³ po danu ((kn/m³)/dan).

Članak 7.

Razdoblja transportiranja – opterećenja transportnog sustava plinovoda

Cijene (tarife) za transport plina utvrđuju se prema iznosu najvećeg dnevnog opterećenja unutar promatranog razdoblja transportiranja koji se mjeri ili se utvrđuje (izračunava) na osnovu prošlih kretanja najvećeg dnevnog ostvarenog opterećenja. Fiksni elementi tarife utvrđuju se za tri razdoblja transportiranja tijekom godine i to za:

- a) mjeseci vršnog opterećenja: siječanj, veljača, studeni, prosinac,
- b) mjeseci srednjeg opterećenja: ožujak, travanj, svibanj, lipanj, rujan, listopad,
- c) mjeseci osnovnog opterećenja: srpanj, kolovoz.

Članak 8.

Obračun fiksnih elemenata cijene (tarife)

- (1) Ukupni fiksni troškovi transportne mreže raspodjeljuju se prema najvećem ostvarenom dnevnom opterećenju u pojedinom razdoblju transportiranja i to:
  - a) 40% ukupnih fiksnih troškova (troškova kapaciteta) u mjesecima vršnog opterećenja,
  - b) 50% ukupnih fiksnih troškova (troškova kapaciteta) u mjesecima srednjeg opterećenja,
  - c) 10% ukupnih fiksnih troškova (troškova kapaciteta) u mjesecima osnovnog opterećenja.
- (2) Obračun fiksnih troškova transporta plina preko fiksnih elemenata predstavlja sumu umnožaka maksimalnog zahtijevanog dnevnog opterećenja u svakom mjesecu promatranog razdoblja transportiranja i prosječne tarife za podmirivanje fiksnih troškova transporta plina za isto razdoblje transportiranja.

Za mjeseci vršnog opterećenja:

$$TT_{\text{vršno}} = T_{\text{vršno}} \times \sum_{\text{vršno}} (Q_{\text{max-dnevno}})$$

Za mjeseci srednjeg opterećenja:

$$TT_{\text{srednje}} = T_{\text{srednje}} \times \sum_{\text{srednje}} (Q_{\text{max-dnevno}})$$

Za mjeseci osnovnog opterećenja:

$$TT_{\text{osnovno}} = T_{\text{osnovno}} \times \sum_{\text{osnovno}} (Q_{\text{max-dnevno}})$$

pri čemu je:

$$TT_{\text{fiksno}} = TT_{\text{vršno}} + TT_{\text{srednje}} + TT_{\text{osnovno}}$$

i

- za poduzeća za distribuciju prirodnog plina:

ukoliko ne postoje stvarno mjereni podaci za proteklo obračunsko razdoblje o maksimalnim stvarnim dnevnim potrošnjama prirodnog plina primjenjuje se:

$$Q_{\text{max-dnevno}} = (Q_{\text{mjesečno}} / \text{broj dana u promatranom mjesecu}) \times 1,2$$

- za ostale korisnike transporta prirodnog plina:

ukoliko ne postoje stvarno mjereni podaci za proteklo obračunsko razdoblje o maksimalnim stvarnim dnevnim potrošnjama prirodnog plina primjenjuje se:

$$Q_{\text{max-dnevno}} = (Q_{\text{mjesečno}} / \text{broj dana u promatranom mjesecu})$$

TT_{fiksno} – ukupna godišnja naknada za podmirenje fiksnih troškova transporta prirodnog plina (kn)

$TT_{\text{vršno}}$ – naknada za podmirenje fiksnih troškova transporta prirodnog plina u razdoblju vršnog opterećenja (kn)

TT_{srednje} – naknada za podmirenje fiksnih troškova transporta prirodnog plina u razdoblju srednjeg opterećenja (kn)

TT_{osnovno} – naknada za podmirenje fiksnih troškova transporta prirodnog plina u razdoblju osnovnog opterećenja (kn)

$Q_{\text{max-dnevno}}$ – maksimalna dnevna potrošnja prirodnog plina u svakom mjesecu promatranog razdoblja transportiranja (max. m³/dan)

$Q_{\text{mjesečno}}$ – transportirana količina plina u promatranom mjesecu (m³/mjesec)

$T_{\text{vršno}}$ - prosječna cijena (tarifa) za fiksne troškove transporta prirodnog plina u razdoblju vršnog opterećenja ((kn/m³)/dan)

T_{srednje} - prosječna cijena (tarifa) za fiksne troškove transporta prirodnog plina u razdoblju srednjeg opterećenja ((kn/m³)/dan)

T_{osnovno} – prosječna cijena (tarifa) za fiksne troškove transporta prirodnog plina u razdoblju osnovnog opterećenja ((kn/m³)/dan)

- (3) Prosječne tarife za podmirivanje fiksnih troškova transporta prirodnog plina za svako pojedino razdoblje unutar obračunske godine utvrđuju se prije početka obračunske godine, prema zahtijevanom maksimalnom dnevnom opterećenju (kapacitetu).
- (4) Elementi proračuna izraženi u stavku 1. i stavku 2. ovog članka temelje se na modelu za izračun tarifa za transport prirodnog plina čiji je detaljan opis u prilogu i koji nije sastavni dio ovog tarifnog sustava.

Članak 9.

Obračun varijabilnih troškova na transportnom sustavu plinovoda

Varijabilne troškove na transportnom sustavu plinovoda (članak 5.), transporter plina obračunava dobavljaču plina u plinu.

Članak 10.

Objava fiksnih elemenata cijene (tarife)

Prosječne tarife za podmirivanje fiksnih troškova transporta plina, iz članka 8. stavak 2. ($T_{\text{vršno}}$, T_{srednje} , T_{osnovno}) za svako pojedino razdoblje unutar obračunske godine objavljuju se u glasilu Vijeća za regulaciju energetske djelatnosti najkasnije 30 dana prije početka obračunske godine.

Članak 11.

Obračunska godina

- (1) Obračunska godina je vremensko razdoblje od 6 sati ujutro prvoga dana kalendarske godine do 6 sati ujutro prvoga dana sljedeće kalendarske godine.
- (2) Zahtijevano dnevno maksimalno opterećenje za svako promatrano razdoblje transportiranja u idućoj obračunskoj godini transporteru dostavlja zbirno dobavljač prirodnog plina temeljem ugovora s distributerima prirodnog plina i izravnim kupcima prirodnog plina i/ili s povlaštenim kupcem prirodnog plina.
- (3) Dobavljač prirodnog plina mora zahtijevano maksimalno dnevno opterećenje za svako promatrano razdoblje transportiranja za iduću obračunsku godinu dostaviti najkasnije 60 dana prije početka te obračunske godine.

Članak 12.

Novi korisnik transporta plina

- (1) Za novog korisnika odnosno postojećeg korisnika koji povećava kapacitet transportiranja procjenjuje se visina najvećeg dnevnog opterećenja za preostalu obračunsku godinu, a svi ostali elementi obračuna ostaju isti.
- (2) Naknadu za priključenje na transportni sustav plinovoda određuje transporter plina prema opravdanim troškovima priključenja.

III. MJERENJE NAJVEĆEG DNEVNOG OPTEREĆENJA

Članak 13.

- (1) Mjerenje najvećeg dnevnog opterećenja provodi transporter plina za dobavljača prirodnog plina.
- (2) Mjerenje najvećeg dnevnog opterećenja posebna je usluga koja se naplaćuje po mjernom mjestu.
- (3) Iznos usluge mjerenja po mjernom mjestu određuje transporter plina prema opravdanim troškovima mjerenja.

IV. NAPLATA TRANSPORTA PLINA

Članak 14.

Naplata transporta plina

- (1) Naplatu transporta plina od distributera i izravnih kupaca plina i/ili povlaštenih kupaca za račun transporterera obavlja dobavljač plina.
- (2) U slučaju da je ostvareno maksimalno dnevno opterećenje unutar promatranog razdoblja transportiranja manje od zahtjevanog, transporter plina obračunati će fiksne troškove na transportnom sustavu plinovoda u iznosu ne manjem od 80 posto zahtjevanog maksimalnog dnevnog opterećenja.
- (3) Transporter plina ispostavlja dobavljaču plina i/ili povlaštenom kupcu plina račun za podmirenje fiksnih troškova na transportnom sustavu plinovoda u 24 jednake polumjesečne rate. Varijabilni troškovi transporta prema članku 8. stavak 1. naplaćuju se u razdoblju dogovorenom između transporterera i dobavljača plina i/ili povlaštenog kupca.
- (4) Istekom obračunske godine obavlja se definitivan obračun transporta plina za tu obračunsku godinu.

Članak 15.

Primjenu ovog tarifnog sustava nadzire Vijeće za regulaciju energetske djelatnosti.

V. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 16.

Cijena transporta prirodnog plina

- (1) Od dana primjenjivanja ovog tarifnog sustava, a u trajanju od godinu dana (prijelazno razdoblje) vrijede slijedeće cijene transporta prirodnog plina:
  - cijena transporta prirodnog plina za povlaštene kupce i izravne industrijske potrošače iznosi 0,122 kn/m³.
  - cijena transporta prirodnog plina u prijelaznom razdoblju za poduzeća za distribuciju prirodnog plina iznosi 0,182 kn/m³.
- (2) Korisnici transporta plina prema članku 3. dostavit će transporteru plina, najkasnije 30 dana prije isteka prijelaznog razdoblja podatke o predviđenoj mjesečnoj potrošnji (po mjesecima) u idućem obračunskom razdoblju.
- (3) Transporter plina dužan je u tijeku prijelaznog razdoblja tehnički osigurati mjerenje maksimalne dnevne potrošnje prirodnog plina na mjernim mjestima.

Članak 17.

Stupanje na snagu tarifnog sustava

Ovaj tarifni sustav stupa na snagu osmoga dana od dana objave u «Narodnim novinama», a primjenjuje se od 1. rujna 2002. godine.

Klasa:
Urbroj:
Zagreb

Predsjednik

Ivica Račan v.r.

Obrazloženje

Potpisivanjem Europske energetske povelje, te donošenjem energetske zakona u Republici Hrvatskoj (NN 68/01) započinje proces reforme i restrukturiranja energetskeg sektora kroz uspostavu energetskeg tržišta na načelima nepristranosti i razvidnosti (transparentnosti), te započinje provedba učinkovitog nadzora opskrbe energijom, uvažavajući sigurnost opskrbe kupaca.

Temeljem članka 28. Zakona o energiji («Narodne novine» 68/2001) Vlada Republike donosi Tarifni sustav za pojedine energetske djelatnosti na temelju prijedloga energetskeg subjekata i po pribavljenom mišljenju Ministarstva gospodarstva i Vijeća za regulaciju energetskeg djelatnosti.

Britanske konzultantske kuće PDC (Petroleum Development Consultants) i ECA (Economic Consulting Associates) izradile su tarifni sustav za transport plina. Navedene konzultantske kuće angažirane su od strane Ministarstva gospodarstva, a putem kredita Svjetske banke.

Za rad s PDC/ECA sa hrvatske strane angažiran je Energetski institut "Hrvoje Požar", a na projektu su surađivali i INA-Naftaplin (proizvodnja i uvoz plina) u čijem se sastavu nalazi i podzemno skladište plina Okoli, te kompanija za transport plina PLINACRO.

Predložena metodologija za izračun troškova transporta pretočena je u tarifni sustav za transport plina kao dokument (podzakonski akt paketa energetskeg zakona).

Tarifni sustav za transport prirodnog plina odnosi se na korisnike transporta prirodnog plina, točnije na dobavljače prirodnog plina koji opskrbljuju tarifne potrošače prirodnog plina (distributivna poduzeća i izravne industrijske potrošače) i za njih ugovaraju transport, te na povlaštene kupce plina koji mogu birati dobavljača (u ovom trenutku HEP i Petrokemija-Kutina), a koji mogu transport sa transporterom ugovarati izravno ili za to ovlastiti dobavljača.

Ovim tarifnim sustavom obračunavala bi se zahtijevana snaga u sustavu izražena kroz maksimalnu dnevnu potrošnju (max. m³ / dan) prirodnog plina ostvarenu u svakom mjesecu unutar obračunskog razdoblja. Predloženo obračunsko razdoblje iznosi jednu godinu.

Predviđene su ukupno tri različite tarife za pripadajuća tri razdoblja u godini (mjeseci vršne potrošnje, mjeseci srednje potrošnje i mjeseci osnovne potrošnje, odnosno opterećenja). Podjela pojedinih mjeseci u godini u navedena razdoblja izvršena je prema stupnju opterećenja transportnog sustava tijekom godine.

Ukupni godišnji troškovi transporta za promatrano razdoblje od 1 godine izračunali bi se množenjem maksimalne ostvarene dnevne potrošnje u svakom mjesecu koji pripada određenom razdoblju (vršna potrošnje, srednja potrošnje, osnovna potrošnja) sa pripadnom tarifom (u kn po m³ maksimalne dnevne potrošnje) za to razdoblje.

Ukupni godišnji troškovi transporta koji se pokrivaju putem transportne tarife su stoga fiksni troškovi angažiranog kapaciteta. Predviđeni varijabilni troškovi poput troškova pogona kompresora će se plaćati u plinu na temelju zasebnog sporazuma između dobavljača i transportera i neće opterećivati transportnu tarifu.

Prosječne tarife za podmirenje troškova transporta plina za svako pojedino razdoblje unutar obračunske godine utvrđuju se prije početka obračunske godine, prema zahtijevanom maksimalnom dnevnom opterećenju (kapacitetu). Odabrano obračunsko razdoblje predstavlja jednu obračunsku godinu.

Korisnici transportnog sustava morali bi predviđenu maksimalnu dnevnu potrošnju za svaki mjesec u idućem obračunskom razdoblju najaviti unaprijed prije početka razdoblja. Na temelju prikupljenih predviđenih maksimalnih mjesečnih potrošnji svih korisnika transporta, a za sve mjeseci narednog obračunskog razdoblja, putem modela i priznatih troškova transporta (odobrenih od strane Vijeća za regulaciju energetskeg usluga) izračunavaju se tri različite tarife za pripadajuća tri razdoblja u godini (mjeseci vršne potrošnje, mjeseci srednje potrošnje i mjeseci osnovne potrošnje) koje vrijede za iduće obračunsko razdoblje.

Na temelju izračunatih tarifa za sva tri razdoblja u godini i najavljenoj maksimalnoj dnevnoj potrošnji u svakom pojedinom mjesecu u idućem obračunskom razdoblju, transporter za svakog korisnika transporta izračunava njegove ukupne troškove transporta za iduće obračunsko razdoblje. Plaćanje troškova transporta obavljalo bi se u jednakim polumjesečnim ratama. Na kraju razdoblja će se obavljati poravnanje u skladu sa stvarno ostvarenom (izmjerenom) maksimalnom dnevnom potrošnjom u svakom mjesecu. Nakon toga se cijeli postupak ponavlja.

Korisnik transporta može prognozirati buduću maksimalnu dnevnu potrošnju po mjesecima za iduće obračunsko razdoblje na temelju podataka o ostvarenim vrijednostima u prethodnim godinama. Ukoliko takvi podaci ne postoje (što je trenutno slučaj), moguće ih je prognozirati pomoću jednadžbi iznesenih u prijedlogu ovog tarifnog sustava.

Ovaj je tarifni sustav moderan i šalje ispravne signale potrošaču, ali njegova neposredna primjena zahtijeva prethodne pripreme u razdoblju od najmanje jedne godine. Prije svega, potrebno je osigurati mjerenje ostvarene dnevne potrošnje na svim primopredajnim mjerno-redukcijskim stanicama. Potrebnu opremu za navedena mjerenja moguće je ugraditi kroz određeno vremensko razdoblje (od približno jedne godine).

Stoga se pojavila potreba za uvođenjem prijelaznog razdoblja do pune primjene predloženog tarifnog sustava.

U prijelaznom razdoblju (tj. u slijedećoj obračunskoj godini), obzirom na (trenutnu) nemogućnost mjerenja najveće dnevne potrošnje, prijedlog je da se izračunata tarifa za zahtijevanu snagu preračuna na predviđenu potrošnju prirodnog plina (tj. preračuna na m^3 transportiranog plina) po kategorijama potrošača (ovisno o troškovima koje na njemu uzrokuju) tako da prosječna transportna tarifa iznosi $0,147 \text{ kn}/m^3$ koja je u skladu s predviđenom dinamikom investicija iz dokumenta "Plan razvoja, izgradnje i modernizacije plinskog transportnog sustava u Republici Hrvatskoj od 2002. do 2011. godine". Kategorije potrošača su: povlašteni potrošači (HEP i Petrokemija Kutina) te distributivna poduzeća i izravni industrijski potrošači. U tom bi slučaju u prijelaznom razdoblju vrijedile dvije tarife, svaka za po jednu kategoriju potrošača, pri čemu je izračun pokazao da bi povlašteni i izravni industrijski potrošači imali u prijelaznom razdoblju istu tarifu jer imaju približno jednake karakteristike potrošnje. Povlašteni i izravni industrijski potrošači imali bi u tom slučaju transportnu tarifu od $0,122 \text{ kn}/m^3$, a distributivna poduzeća transportnu tarifu od $0,182 \text{ kn}/m^3$.

Istovremeno, u prijelaznom razdoblju postoji obaveza transporterera plina da tehnički omogućiti mjerenje maksimalno ostvarene dnevne potrošnje na mjernim mjestima. Istovremeno, korisnici transportnog sustava bili bi tijekom prijelaznog razdoblja dužni dostaviti podatke o predviđenoj mjesečnoj potrošnji plina za naredno obračunsko razdoblje (po isteku prijelaznog perioda) radi izračuna tri pripadne tarife za pripadajuća tri razdoblja u godini (mjeseci vršne potrošnje, mjeseci srednje potrošnje i mjeseci osnovne potrošnje) i ukupnih troškova transporta za to razdoblje za svakog korisnika posebno.